

СТАНОВИЩЕ

От: Проф. д.ик.н. Румен Младенов Георгиев, пенсиониран преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“; Научни специалности: „Икономика и управление (по отрасли)“ и „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Относно: конкурс за доцент в Професионално направление 3.8. Икономика (Корпоративни финанси и поведенчески финанси, на български, английски и немски език), обявен за нуждите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – гр. София, ДВ, бр. 103 от 10.12.2021 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – гр. София.

1. Обща характеристика на образователната и научно-изследователската и приложна дейност на кандидата

В конкурса участва един кандидат, а именно гл. ас. д-р **Божидар Людмилов Недев**.

Кандидатът е завършил висше образование в СУ „Св. Климент Охридски“ – Стопански факултет (бакалавър по стопанско управление – 2013г., магистър по икономика – 2015г.). През 2019 г. е защитил докторска дисертация по 3.8 Икономика (PhD) в *Софийски университет „Св. Климент Охридски“* на тема „Анализ на ефекта на инерцията на БФБ АД в периода 2014-2017г. от гледна точка на поведенческите финанси“.

Кандидатът работи над 7 години като асистент и гл. асистент по проблеми на корпоративните финанси и поведенческите финанси към катедра „Финанси и счетоводство“ на Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Извършва активна научно-изследователска дейност, за което два пъти (2019г. и 2020г.) е признат изследовател (R2). Активно участва в организирането и осъществяването на преподавателска дейност в стопанския факултет като ръководител на магистърските програми „Финанси и банково дело“ и „Финанси, инвестиции и финтех“, член е на Факултативния съвет, отговорник е за връзките на Стопанския факултет с немските висши учебни заведения (от 2020 до 2021г.). Д-р Недев е член на редица комисии и екипи към факултета. Като главен асистент води лекции и семинарни занятия по широк кръг дисциплини на корпоративните финанси, финансовите пазари и поведенческите финанси, в т.ч на немски и английски език. Нивото на владеене на немски и английски език на д-р Недев е C2 и B2.

2. Изпълнение на задължителните условия и националните минимални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ

Задължителните условия, които се изискват от кандидатите, са:

- 1) Да са придобили образователна и научна степен „доктор“ или научна степен „доктор на науките“;
- 2) Не по-малко от две години да са заемали академична длъжност „асистент“, „главен асистент“, или да са били преподаватели, включително хонорувани, във висше училище или научна организация;
- 3) Да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за придобиването на научната степен „доктор на науките“.

Кандидатът в конкурса за „доцент“ - д-р Божидар Недев отговаря в необходимата степен по посочените по-горе законови изисквания.

За рецензиране кандидата е представил общо 14 публикации (5 от които са в реномирани издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация) включително монография. Съществена част от представените публикации са посветени на поведенчески проблеми на международните финансови пазари и БФБ АД, а също на някои въпроси от гранични области в поведенческите финанси и икономика.

Представената от кандидата справка във връзка с националните минимални изисквания показва, че е надвишен общия задължителен обем по точки, който се изисква от ЗРАСРБ за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“, като същевременно се изпълняват или преизпълняват всички специфични изисквания по раздели.

Що се отнася равнището на педагогическа подготовка и дейност на д-р Недев отзивите от колегите и обучаваните са положителни. Той се отличава с активно прилагане на нови методи на обучение, както и със задълбоченост на разсъжденията в своите лекции и упражнения, а това позволява успешно усвояване на материала от страна на обучаваните.

3. Основни приноси

Кандидатът обосновава научни приноси, които намират отражение както в теоретико-методологичен, така и в практико-приложен аспект. Приносите биват конкретизирани спрямо тези два аспекта. Представени са и препратки към отделните публикации, за които се отнасят.

Обстойният преглед на представените научни трудове на д-р Б. Недев потвърждава следните **приноси с теоретично-методологически характер**

- а. Изведени са основните теоретични различия между традиционната финансова наука и сравнително новата наука за поведенческите финанси от позициите на икономическите теории, принципа за рационалното поведение, отчитането на вероятностни събития, теорията за очакваната полезност, моделите за оценка на стойността на финансовите активи и хипотезата за ефективните пазари; В тази връзка теорията на перспективите на Даниъл Канеман и Амос Тверски е очертана като основна алтернатива на теорията на очакваната полезност ; Разкрити са основните склонности в поведението на инвеститорите, които биха могли да доведат до вземане на нерационални решения, поемане на по-високи рискове и постигане на неоптимална доходност.
- б. Доразвити са концепциите, свързани със същността, разпространението и разновидностите на пазарната аномалия, наречена ефект на инерцията (англ. momentum effect)
- в. Предложено и апробирано е прилагането на естествените кубични сплайн-функции като метод за интерполация на липсващи исторически данни за борсовите цени на търгуваните ценни книжа на Българската фондова борса АД (БФБ АД) с оглед на неговата приложимост за справяне с проблема на ниската пазарна ликвидност при изследването на ефекта на инерцията и на ефекта на противоположността (англ. contrarian effect) на граничните капиталови пазари като българския. Подобна методология не е прилагана по отношение на ефекта на инерцията или на този на противоположността ; Разработен е също теоретичен обзор на характеристиките на естествените кубични сплайн-функции;

- г. Очертани са спецификите на основополагащите теоретични концепции в науката за поведенческите финанси от позицията на поведенческата теория на портфейла, поведенческият модел за оценка на активите, хипотезата за адаптивните пазари, както и основните разновидности на пазарните аномалии ;
- д. Допълнена е съществуващата научна литература с анализиран български опит по отношение на извършването на поведенчески финансови изследвания на българския капиталов пазар на БФБ АД като граничен капиталов пазар;
- е. Разработен е систематизиран литературен обзор по отношение на развитието на алгоритмичната и високочестотната търговия на финансовите пазари в международен план от гледна точка на нейното разпространение, видовете алгоритми, правните фактори и транзакционните разходи;
- ж. Въз основа на систематизиран литературен обзор е проследено възникването на поведенческата финансова мисъл в исторически план. Открит е генезисът на формирането на науката за поведенческата икономика и финанси от XVII до XX век;

Потвърждавам също така конкретизирането на **приносите на кандидата в практико-приложен аспект** като отбелязвам за особено актуални за широкия кръг потребители следните приноси:

- Разработения в съавторство анализ на менталното здраве от гледна точка на географското разположение при населението над 50 годишна възраст в 12 европейски държави включително България;
- Изследването на критериите, които е нужно да бъдат изпълнени с цел възможното прилагане на приложения за извършване на алгоритмична и високочестотна търговия на българския капиталов пазар;
- анализирането на характеристиките на електронните платформи за извършване на търговия с ценни книжа, които българските инвестиционни посредници предлагат на своите клиенти, като е изведена и картина на възможностите за електронна търговия в България;

Считам, че представената от кандидата научна продукция създава добра учебно-методологическа основа за развитие на обучението на студентите в областта на корпоративните финанси и поведенческите финанси. Същевременно представената научна продукция на кандидата дава системна представа за съвременното състояние на знанието и на проблемите в областта на поведенческите финанси и съдържа подробни библиографски описания на основните информационни източници.

4. Бележки и препоръки към кандидата

Към представената за оценка научна продукция могат да бъдат отправени някои несъществени бележки, които по никакъв начин не променят актуалността и значимостта на получените в тях приноси. Тези бележки имат изцяло рутинен и технически характер или са свързани главно с бъдещата работа на кандидата. Това ми дава основание да не ангажирам вниманието на уважаемото жури с тях, като запозная кандидата със съдържанието им в лична беседа.

5. Заключение

Познавам кандидата лично. Впечатленията от неговата работа може накратко да се формулират както следва: организиран, делови, трудолюбив, със съвременен формат на мислене експерт в областта на финансите и поведенческата икономика; притежава много добра

учебно-методическа и професионална подготовка; има широка обща култура, дълбоки и трайни научни интереси. Тези лични впечатления допълват представата ми за кандидата, формирана на база на трудовете, като полезен преподавател, експерт и изследовател.

Изразявам категоричното си становище, че кандидатът за „доцент” в *Професионално направление 3.8. Икономика (Корпоративни финанси и поведенчески финанси, на български, английски и немски език)*, д-р Божидар Недев отговаря на изричните законови изисквания и разпоредби, притежава необходимите публикации и открити приноси, което ми позволява да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват с „да” за неговото избиране. Това е и моето лично решение.

Дата: 05.03.2022 г.
гр. София

Подпис:.....
(Проф. д.ик.н. Румен Младенов Георгиев)